Lausunto talousvaliokunnalle 6.2.2026

Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta

Valtioneuvoston selonteko - Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Juha Mikola, Tutkimuspäällikkö

Luke

Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta

© Luke

Strategian lähtökohdat ja muuttunut tilannekuva

- Metsien hiilitase on heikentynyt olennaisesti ja on tärkeää, että ilmasto-, energia- ja luontotavoitteet perustuvat **ajantasaiseen tietopohjaan**.
- **Hiilineutraalius 2035** on mahdollista vain monipuolisilla ja hyvin merkittävillä politiikkatoimilla.
- **Hakkuiden** voimakas vähentäminen on taloudellisesti ja huoltovarmuuden näkökulmasta vaikeaa, mutta välitön 20–30 vuoden ilmastohyöty on merkittävä.
- **Maankäyttösektorilla** on välttämätöntä vahvistaa hiilinieluja. Keinovalikoimaa on tarkasteltava realistisesti, strategiassa esitetyt toimet ovat yhteisvaikutukseltaan riittämättömiä.

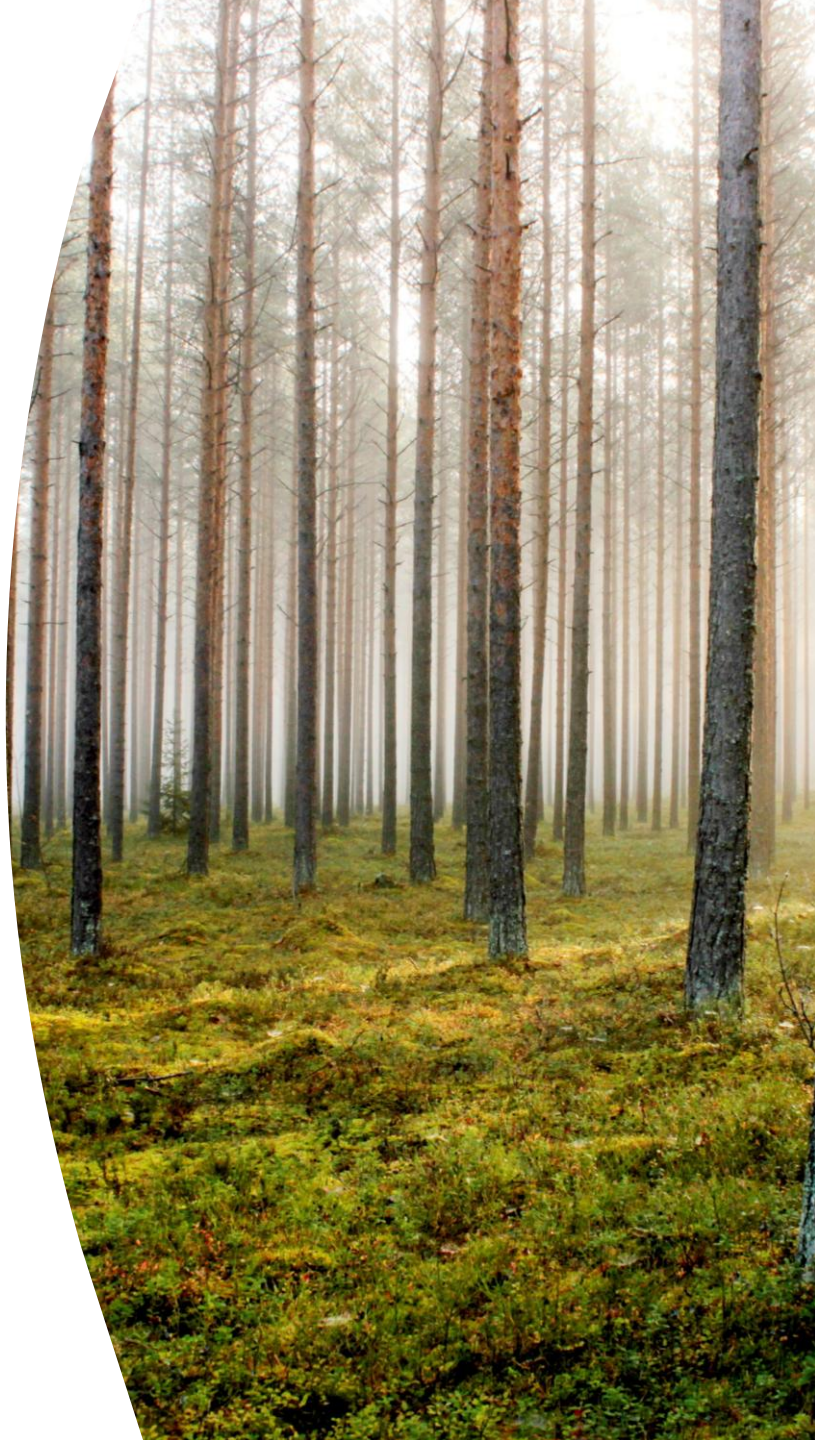

Luke

Energia, huoltovarmuus ja bioenergian rooli

© Luke

Energiajärjestelmä ja kilpailukyky

- Strategia tunnistaa **siirtoverkkojen** vahvistamisen onnistuneen energiamurroksen keskeiseksi edellytykseksi. Konkretisointia ja toimenpiteitä tulisi vielä vahvistaa.
- **Kantaverkon** alueellinen tasa-arvo on vihreän siirtymän edellytys. Kapasiteetin ja liityntävarmuuden linjauksia olisi hyvä täsmentää.

Bioenergia ja biogeeninen hiili

- Bioenergian roolia **joustavana säätövoimana** ei käsitellä riittävästi, vaikka toimitus- ja huoltovarmuus korostuvat strategiassa.
- **Puun poltto** on merkittävä päästölähde, mutta myös tärkeä lähde biogeeniselle hiilidioksidille, mikä tarjoaa vetytaloudelle merkittävän kilpailuedun. Tätä yhteyttä strategia ei avaa riittävästi.
- Strategiassa tunnistetaan **puupolttoaineiden saatavuuteen** ja toimitusvarmuuteen liittyviä riskejä, mutta puun varastointiin ja käytännön hankintaketjuihin liittyviä kysymyksiä olisi hyvä käsitellä tarkemmin.

Luke

Tarve seurannalle ja läpinäkyvyydelle

- Kasvihuonekaasuinventaarion ja skenaariolaskennan **kehittäminen** on viime vuosina vaikuttanut merkittävästi metsien ja maankäyttösektorin nieluarvioihin. Näiden muutosten merkitystä strategiassa olisi hyvä avata enemmän.
- Tarvitaan vahvaa ja **läpinäkyvää seurantaa** taustaoletuksista, mukaan lukien metsäsektorin kehitysoletukset ja kasvihuonekaasuinventaarion ja skenaariolaskennan kehittäminen.
- Ilmastotoimien suunnittelu ja kestävä siirtymä edellyttävät taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti tasapainoista kokonaisratkaisua sekä **ilmasto-, metsä- ja energiapolitiikan parempaa yhteensovittamista**.

Valtioneuvoston selonteko - Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

© Luke

© Luke

Yleistä

- Taakanjakosektorin ilmastovelvoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan **lisätoimia** ja ennen kaikkea varmuutta toimien toteutuksesta ja rahoituksesta.
- Ilmastosuunnitelma voisi olla **kunnianhimoisempi**: vuoden 2030 päästövähennystavoitteet tukeutuvat isolta osin joustoihin ja aiempina vuosina saavutettuihin päästöalituksiin.
- EU:n maankäyttösektorin ja taakanjakosektorin ilmastovelvoitteisiin liittyvä **kytkös** on merkittävä riskitekijä, joka tarkentuu metsien vertailutason päivityksen myötä.

Maatalous

- Maatalouden suurin päästövähennyspotentiaali on **turvepelloissa**. On tärkeä (a) luopua huonokuntoisista turvepelloista ja (b) turvata kosteikkotoimien rahoitus, pitkäjänteiset kannustimet ja seuranta.
- **Märehtijöiden metaanipäästöjen** vähentäminen vapaaehtoisella, vaikutukseltaan todennetulla lisäaineella tai kasviöljyllä olisi tehokas lisätoimi > tarvitaan kannustin- ja toimeenpanosuunnitelma.
- **Typpilannoituksen tehostaminen** (optimointi) ja täsmäviljely ovat kannatettavia lisätoimia, mutta tehokas ohjaus voi olla vaikeaa.
- **Kun politiikkatoimi on ”luova”** tai johtaa uudenlaiseen maankäyttöön, on varattava aikaa ja rahoitusta viranomaisyhteistyön, seurannan ja inventaariolaskennan kehittämiseen.

Luke

© Luke

Kiitos!

luke.fi

© Luonnonvarakeskus
© Natural Resources Institute Finland
© Naturresursinstitutet